

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

INFO CBBiH

U ovom broju:

GUVERNER CENTRALNE
BANKE CRNE GORE
POSJETIO CENTRALNU
BANKU BOSNE I
HERCEGOVINE

GODIŠNJI SUSRET
GUVERNERA REGIJE

KARTIČNO POSLOVANJE
U 2015. GODINI

VICEGUVERNERKA
BAJROVIĆ NA
KONFERENCIJI O
SAVJETOVANJU ZADUŽENIH
GRAĐANA U BiH

U CBBiH OBILJEŽENA
SVJETSKA NEDJELJA
NOVCA

Izdavač: Centralna banka Bosne i Hercegovine;
Adresa: Maršala Tita 25, 71000 Sarajevo

Priprema: Služba za odnose sa javnošću

Prevod tekstova na engleski jezik: Služba za odnose sa javnošću

Lektura (jezici bh. naroda i engleski jezik): Služba za publikacije i biblioteku i
Služba za protokol i prevođenje

Web stranica: <http://www.cbbh.ba>
E-mail: pr@cbbh.ba
kontakt telefon: (033) 278 123

GUVERNER CENTRALNE BANKE CRNE GORE POSJETIO CENTRALNU BANKU BOSNE I HERCEGOVINE

U zvaničnoj posjeti Centralnoj banci Bosne i Hercegovine (CBBiH) 22.04.2016. godine boravio je guverner Centralne banke Crne Gore (CBCG) mr. Milojica Dakić. S guvernerom CBBiH dr. Senadom Softićem razgovarao je o aktivnostima i radu centralnih banaka i razmijenio informacije s posljednjeg proljetnog zasjedanja Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke koji je održan u Vašingtonu.

Guverneri su razmijenili informacije o makroekonomskim pokazateljima u BiH i Crnoj Gori, te o stanju u finansijskom i bankarskom sektoru u ovim zemljama, uz zajedničku ocjenu da su, u pogledu kreditiranja privrede, banke u obje zemlje i dalje

suzdržane. Guverner Softić ukazao je na problem kamatnih stopa koje su visoke, ali imaju tendenciju blagog opadanja, u kontinuitetu već dvije godine. Kako je kamatna stopa tržišna kategorija, CBBiH ne može uticati na njihovu visinu, ali može, prema guvernerovim riječima, preporučiti njihovo snižavanje, ukoliko se vidi da rastu i da mogu ugroziti finansijsku stabilnost. U padu je i nivo nekvalitetnih kredita, prisutan je konstantan rast depozita i kapitala, a likvidnost je u visokom nivou. Kada je u pitanju bankarski sektor Crne Gore, guverner crnogorske centralne banke, koja je zadužena za superviziju banaka, kazao je da je bankarski sektor likvidan, stabilan i solventan, te da nema poremećaja. Kada je riječ o adekvatnosti kapitala, kriteriji su pooštreni, čak i više nego u Evropskoj uniji (EU), rekao je guverner Dakić.

Guverneri su razgovarali o stanju na finansijskim tržištima u konetkstu poslovanja centralnih banaka i investiranja deviznih rezervi u složenim uslovima investiranja s obzirom na trend negativnih kamatnih stopa. Guverner Softić informisao je guvernera Dakića i o aktivnostima koje nova rukovodna struktura CBBiH provodi s ciljem unapređenja poslovanja i organizacije CBBiH, kao i o aktuelnom stanju u finansijskom i bankarskom sektoru Bosne i Hercegovine.

GODIŠNJI SUSRET GUVERNERA REGIJE

Guverner Centralne banke Bosne i Hercegovine dr. Senad Softić prisustvovao je 4. Susretu guvernera regije, koji je, u organizaciji poslovnog sedmičnika Lider, održan 31.03 i 01.04.2016. godine u Rovinju.

Godišnji susret guvernera centralnih banaka država regije prilika je da guverneri i predstavnici banaka i finansijskog

sektora razmijene iskustava u suzbijanju i ublažavanju posljedica finansijskih kriza i ukupne privrede, te da unaprijede saradnju finansijskih institucija regije. Teme ovogodišnjeg susreta odnosile su se na mjere protiv globalnih kriza u finansijskom sektoru, korištenje sredstava centralnih banaka za podsticanje privrednog rasta, uticaj moćnih centralnih banaka poput Federalnih rezervi (FED) i Evropske centralne banke (ECB) na regionalnu i nacionalnu monetarnu politiku, podizanje uspješnosti poslovanja banaka, te na niz drugih pitanja.

Strukturni problemi većine ekonomija u regiji su slični, ali se monetarni okvir značajno razlikuje. Slovenija je u eurozoni, Hrvatska ima sidro deviznog kursa, Srbija ima politiku ciljane inflacije, BiH ima valutni odbor, a Crna Gora je jednostrano uvela euro kao valutu.

Okrugli sto o temi „Finansijska stabilnost: otvorena pitanja“ bio je prilika za raspravu o aktuelnim izazovima s kojima se u smislu očuvanja finansijske stabilnosti susreću centralne banke u regiji. Dimitar Bogov, guverner Narodne banke Makedonije, Milojica Dakić, guverner Centralne banke Crne Gore, Boštjan

Jazbec, guverner Banke Slovenije, Senad Softić, guverner Centralne banke Bosne i Hercegovine, i Boris Vujčić, guverner Hrvatske narodne banke, opisali su glavne elemente sistema povezane s finansijskom stabilnošću u svojim zemljama, te objasnili ulogu koju u tome imaju njihove centralne banke.

Govoreći o ulozi CBBiH i njenim aktivnostima, guverner Softić ukazao je na strateške ciljeve CBBiH koji su definisani kroz Strateški plan za period 2015- 2021. Guverner je istakao da je u Programu ekonomskih reformi za zemlje kandidate i potencijalne kandidate za članstvo u EU, u slučaju BiH naglašen visok stepen postignutog konsenzusa da postojeći model monetarne politike, aranžman valutnog odbora, nastavlja pružati stabilno sidro u vrijeme veoma promjenljivog i izazovnog vanjskog i unutrašnjeg okruženja.

Uloga i mandat centralnih banaka u novom okruženju nakon globalne finansijske krize 2008. godine neizbježno se mijenja. Naučene lekcije vodile su zaključku da stabilnost cijena bez finansijske stabilnosti ne garantuje makroekonomsku stabilnost. Mikroprudencijalni pristup regulativi i superviziji fokusiran uglavnom na snagu pojedinih institucija nije dovoljan. Fokus treba biti na značaju stabilnosti sistema kao cjeline, kazao je guverner Softić.

Kriza je pokazala neophodnost da se uvede nadzor nad efikasnošću finansijskih tržišta i osigura njihova interakcija s makroekonomskom stabilnošću. Stoga je, rekao je guverner CBBiH, izražena potreba da se stari modeli monetarne politike preoblikuju. Modeli su različiti i zavise od uređenja i pravnog okvira finansijskog sistema u zemlji.

U slučaju BiH, razvoj odgovarajućeg modela je još kompleksniji, imajući u vidu da po zakonu, Centralna banka Bosne i Hercegovine funkcioniše kao valutni odbor bez direktnog ovlaštenja za superviziju banaka. Ovakva situacija nalaže još veću odgovornost CBBiH da uspostavi jaču saradnju s institucijama uključenim u finansijski sistem u zemlji, postavi više formalizovane načine razmjene informacija, te uspostavi

sisteme ranog upozorenja. Jača pravovremena koordinacija i razmjena informacija između učesnika u finansijskom sistemu je ključna i u redovno vrijeme i u slučaju krize, naglasio je guverner Softić.

„Naučili smo iz prošlosti da se kriza gradi postepeno, ali javlja iznenadno. Neusklađenost između nesistemskih bankarskih problema može voditi sistemskoj krizi. U slučaju kompleksnih uređenja i organizacije institucija na nivou države i upravljanje krizom postaje kompleksnije. Aktivna uloga Stalnog komiteta za finansijsku stabilnost u zemlji je od izuzetne važnosti. Stoga je važno pripremati testove na stres sa svim učesnicima u sistemu i pripremati vježbe za simulaciju kriznog djelovanja. Upravo je zajednička koordinirana akcija neophodna u prevenciji potencijalne krize. U ovim slučajevima neophodna je usklađena, odnosno jedinstvena komunikacija svih institucija, a sve je neophodno ugraditi u snažnu strategiju komuniciranja koja će rezultirati u opštoj podršci javnosti“, istakao je guverner CBBiH.

Guverner Hrvatske narodne banke Boris Vujčić posebno se osvrnuo na iskustva s implementacijom sistema osiguranja depozita i uspostavom okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava. Rekao je i da Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (DAB) od 1. juna ove godine uvodi model uplate premije na osnovu rizičnosti finansijske institucije.

Mogu li se iz iskustava drugih zemalja izvući lekcije za buduća postupanja, te na koji se način razmjena iskustava može poboljšati bila je završna tema okruglog stola, nakon koje su guverneri odgovarali na pitanja publike.

KARTIČNO POSLOVANJE U 2015. GODINI

Prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH), na kraju 2015. godine usluge kartičnog poslovanja pružalo je 26 komercijalnih banaka. Riječ je o globalnim brendovima MasterCard, Visa, American Express i Diners, dok su samo dvije banke nudile jedinu domaću karticu – Bamcard. Ukupan broj aktivnih kartica u 2015. godini iznosio je 2.013.219, za razliku od 2014. godine kada je bilo 1.932.354 kartica kod građana BiH.

Ukupna vrijednost transakcija realizovanih upotrebom kartica u zemlji i inostranstvu u 2015. godini iznosila je 7.663.585.465 KM i to je, u odnosu na 2014. godinu, povećanje vrijednosti od 488.441.196 KM. Od ukupne vrijednosti transakcija, putem ATM aparata podignuto je, u zemlji i inostranstvu, gotovine u iznosu od 5.707.287.968 KM ili 74 posto vrijednosti, dok je na POS aparatima realizovano 1.956.297.497 KM, ili 26 posto vrijednosti.

Prosječna vrijednost jedne transakcije bila je 109 KM u 2015. godini i manja je za 13 KM u odnosu na 2014. godinu, kada je iznosila 122 KM. Zabilježen je značajan pad, nakon dvije godine rasta, vrijednosti prosječne transakcije. Prosječan godišnji promet po jednoj kartici je u 2015. godini iznosio 3.807 KM, za razliku od 2014. godine kada je bio manji i iznosio je 3.713 KM. Dakle, zabilježeno je povećanje u iznosu od 93,00 KM.

Na ATM i POS uređajima banaka u inostranstvu, građani BiH su, preko kartica izdatih u našoj zemlji, realizovali prošle godine iznos od 430.829.044 KM, što je više za 55.951.234 KM u odnosu na godinu ranije. Od tog iznosa, na ATM i POS uređajima je podignuto gotovog novca u iznosu od 153.355.097 KM, a robe i usluga na POS uređajima je realizovano u iznosu od 277.473.948 KM.

Karticama banaka iz inostranstva, strani građani su na ATM i POS uređajima bh. banaka u 2015. godini realizovali 1.300.944.155 KM, od čega je preko ATM i POS uređaja dignuto gotovine u iznosu od 973.115.942 KM, dok je robe i usluga preko POS uređaja realizovano u visini od 327.828.213 KM.

Banke intenzivno rade na uvođenju u ponudu većeg broja ATM i POS uređaja. U protekloj godini bilo je instaliranih ukupno 1.509 ATM uređaja i 25.579 POS uređaja, od toga 24.421 u trgovinama i 1.158 na šalterima banaka.

Sve banke u BiH nude internet bankarstvo ili neku vrstu elektronskog bankarstva. Ovom vrstom usluga obuhvaćeno je ukupno 314.777 subjekata, i to 44.802 pravnih subjekata i 269.975 fizičkih lica. Izražen je trend povećanja broja klijenata koji koriste ove usluge.

VICEGUVERNERKA BAJROVIĆ PRISUSTVOVALA KONFERENCIJI O SAVJETOVANJU ZADUŽENIH GRAĐANA U BiH

U Sarajevu je 21.04.2016. godine održana prva Konferencija o savjetovanju zaduženih građana u BiH, na kojoj su govorili stručnjaci koji mogu pomoći kod rješavanja ovih problema.

Na konferenciji predstavljen je i Priručnik o savjetovanju zaduženih građana u BiH. Ovo je prvi dokument koji standardizuje proces pružanja usluga besplatnog pravnog i finansijskog savjetovanja zaduženih građana u lokalnim zajednicama.

„Jačanje općinskih usluga u Bosni i Hercegovini je, već godinama, od izuzetne važnosti za Švicarsku. Ove godine, kada slavimo 20 godina saradnje s BiH, sjajno je vidjeti koliko je općina uključilo svoje ljudske i druge resurse u pružanju savjetodavnih usluga za svoje građane“, rekao je Joseph Guntern, direktor za saradnju pri Ambasadi Švicarske u BiH. To pokazuje koliko su općinske vlasti spremne odgovoriti na specifične potrebe građana i pomoći im da prevladaju probleme duga i povećaju finansijsku pismenost.

Od 2013. godine 545 građana zatražili su pomoć zbog problema zaduženosti.

Viceguvernerka Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) mr. Ernadina Bajrović koja je, u ime CBBiH prisustvovala ovoj konferenciji, istakla je u izlaganju da se finansijska inkluzija, koja podrazumijeva pristup i korištenje formalnih finansijskih usluga, povećava širom svijeta, često uz podršku i direktan angažman različitih zvaničnih institucija države.

„Broj vlasnika računa na globalnom nivou raste, ali dvije milijarde ljudi još uvijek nema otvoren račun u formalnoj finansijskoj instituciji. Nakon globalne finansijske krize, centralne banke se sve više uključuju u promovisanje finansijske inkluzije u svojim zemljama. Time se pojačava efikasnost monetarne politike, pomaže u razumijevanju finansijskog tržišta, promovišu aktivnosti koje su povezane s povjerenjem javnosti u finansijski sistem, te uspostavlja

održiva ekonomska politika i podstiče dugoročni ekonomski rast“, kazala je viceguvernerka Bajrović. Stoga i CBBiH, dodala je, podržava aktivnosti i programe finansijske edukacije i savjetovanja u cilju jačanja finansijske inkluzije na način odgovornog upravljanja finansijama za dobrobit ekonomskog razvoja i rasta BiH.

Investicijski savjetnik Evropskog fonda za jugoistočnu Evropu (EFSE) Mejra Juzbašić-Bajgorić kazala je da finansijsko opismenjavanje građana putem savjetovanja i edukacije doprinosi boljem razumijevanju finansijskih usluga i proizvoda na tržištu, a poboljšava i komunikaciju između klijenata i finansijskih institucija.

Prema ocjeni šefice Ureda Međunarodne finansijske korporacije (IFC) u BiH Lade Buševac, prvi kongres i predstavljanje Priručnika su kruna dosadašnjeg rada lokalnih zajednica na rješavanju pitanja zaduženosti građana. „Pokazalo se da postoji neosporna potreba za ovakvom uslugom za građane“, kazala je Buševac.

Projekt besplatnog kreditnog savjetovanja u BiH od 2013. godine implementira Međunarodna finansijska korporacija (IFC), članica Grupa Svjetske banke, uz pomoć Državnog sekretarijata za ekonomske poslove (SECO) Vlade Švicarske u partnerstvu s Evropskim fondom za jugoistočnu Evropu (EFSE) i Udruženjem za odgovorno upravljanje ličnim finansijama „U plusu“.

U CBBiH OBILJEŽENA SVJETSKA NEDJELJA NOVCA

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH), u saradnji s Udruženjem banaka Bosne i Hercegovine, Udruženjem za odgovorno upravljanje ličnim finansijama „U plusu“ i Asociacijom srednjoškolaca u BiH, obilježila je 16.03.2016. godine Svjetsku nedjelju novca (Global Money Week).

Mladim učenicima se tom prilikom, u prostorijama CBBiH, u ime CBBiH, obratila viceguvernerka mr. Ernadina Bajrović, koja je istakla ulogu i nadležnosti CBBiH u finansijskom sistemu uz osvrt o značaju finansijske inkluzije, odnosno globalnog ekonomskog i finansijskog opismenjavanja, kao i širenje finansijskih znanja i vještina.

Sekretar Udruženja banaka u BiH Mijo Mišić podržao je inicijativu finansijske edukacije mladih, koja doprinosi u stvaranju zdravog i stabilnog finansijskog okruženja, te istakao zadovoljstvo učešćem mladih na ovom bitnom događaju.

Direktor Udruženja „U plusu“, Adnan Bahtić je upoznao prisutne o višegodišnjem nastojanju ovog udruženja da kroz besplatnu finansijsku edukaciju i finansijsko savjetovanje utiče na finansijsku pismenost građana BiH, napominjući da je ovo udruženje organizovalo više od 700 radionica na kojima je bili prisutno više od 14.000 građana, te da i ova radionica predstavlja nastavak podizanja nivoa finansijske pismenosti mladih. Tokom jednosatnog boravka u CBBiH, predstavnici Udruženja „U plusu“ održali su interaktivnu radionicu iz oblasti upravljanja ličnim budžetom, na kojoj su mladi učesnici stekli osnovna znanja i vještine o odgovornom upravljanju ličnim finansijama i vrijednosti rane štednje.

Svjetska nedjelja novca obilježena je od 14. do 20. marta i organizuje se u cijelom svijetu na inicijativu Međunarodnog pokreta za finansijsku edukaciju djece i omladine.

STUDENTI PRAVNOG FAKULTETA U SARAJEVU POSJETILI CBBiH

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) ugostila je 17.03.2016. godine dvije grupe studenata Pravnog fakulteta u Sarajevu, od kojih su jednu činili predstavnici Evropskog udruženja studenata prava (ELSA) Sarajevo. Ovo udruženje je studentska neprofitna organizacija koja organizuje brojne aktivnosti za svoje članove, studente Pravnog fakulteta Sarajevo, u sklopu kojih studenti stiču znanja i iskustva koja nemaju priliku steći u okviru redovnog nastavnog procesa.

Studenti Pravnog fakulteta iskazali su želju za posjetom CBBiH kako bi stekli više saznanja o radu CBBiH, njenim nadležnostima i odnosima s drugim institucijama.

Studente Pravnog fakulteta ugostila je viceguvernerka CBBiH mr. Ernadina Bajrović koja je u svom izlaganju posebnu pažnju posvetila ulozi CBBiH u procesu evropskih integracija, naročito pravnom aspektu, odnosno procesu harmonizacije zakona i akata s evropskim standardima.

„Stabilna i efikasna centralna banka doprinosi boljoj pripremljenosti čitave zemlje u procesu evropskih integracija. Stoga Evropska komisija u redovnom godišnjem Izvještaju o napretku, odnosno Izvještaju o BiH, ocjenjuje i CBBiH i doprinos održavanju monetarne i finansijske stabilnosti“, kazala je viceguvernerka Bajrović.

U skladu sa strateškim opredjeljenjem za priključenje EU, u cilju postepene konvergencije ka standardima EU i pripremama za ulazak u Evropski sistem centralnih banaka, CBBiH primjenjuje proaktivan pristup, uz organizacijski razvoj usmjeren ka izazovima i zahtjevima EU pretpristupnog procesa. U tome je u nekim poslovnim oblastima ocijenjeno da CBBiH, prema riječima viceguvernerke, ispunjava standarde ili zahtjeve EU, premda se oni stalno mijenjaju.

Viceguvernerka Bajrović pojasnila je studentima složen proces evropskih integracija, te da otvaranje i početak pregovora predstavlja stvarni početak procesa pridruženja EU. Pregovaračku platformu čini ukupno 35 pregovaračkih poglavlja među kojima je i nekoliko poglavlja u kojima će

učestvovati i CBBiH kao nosilac ili sunosilac pregovora. Nacionalne centralne banke različitih država su imale krajnje različite uloge u procesu evropskih integracija, u skladu s istorijskim ili političkim faktorima, ali Poglavlje 17 koje se odnosi na ekonomsku i monetarnu politiku, uvijek je u nadležnosti centralne banke, budući da se, između ostalog, odnosi na obavezu harmonizacije Zakona o CBBiH u cilju osiguranja potpune nezavisnosti CBBiH i njene integracije u Evropski sistem centralnih banaka.

Kada je u pitanju pravna regulativa iz poglavlja Ekonomska i monetarna politika, CBBiH je, u sklopu saradnje s Evropskom centralnom bankom (ECB), dobila neformalno mišljenje stručnjaka Evropske centralne banke o Zakonu o CBBiH, te je ovo veoma važan korak naprijed u procesu priprema CBBiH za EU, pojasnila je viceguvernerka Bajrović, dodavši da praksa ostalih zemalja članica EU, posebno kada su u pitanju manje zemlje, pokazuje značajnu ulogu centralnih banaka u pregovaračkim timovima.

Zadovoljstvo posjetom i predavanjem studenti Pravnog fakulteta iskazali su u dopisu upućenom CBBiH u kojem su iskazali zahvalnost na posvećenosti i trudu koji je uložen da bi posjeta studenata Pravnog fakulteta u Sarajevu Centralnoj banci Bosne i Hercegovine protekla u najboljem redu, te na inspirativnom predavanju koje je dalo poseban motiv studentima za rad i kojim su upoznati o osnovnim aktivnostima i načinom rada CBBiH.

MATURANTI SARAJEVSKE TREĆE GIMNAZIJE POSJETILI CBBiH

Maturanti sarajevske Treće gimnazije boravili su 15.04.2016. godine u posjeti Centralnoj banci Bosne i Hercegovine (CBBiH). Tokom posjete, učenici su obišli postavku novca u zgradi CBBiH, a u okviru finansijske inkluzije koju provodi CBBiH i promocije institucije, predavanje o historiji i osnovnim zadacima CBBiH

održala je viceguvernerka mr. Ernadina Bajrović, koja je i ovom prilikom iskazala zadovoljstvo činjenicom da mlade generacije pokazuju interesovanje za rad institucije.

PROTOKOLARNI I RADNI SASTANCI

Guverner Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) dr. Senad Softić razgovarao je 05.04.2016. s britanskim ambasadorom u BiH Nj.E. Edwardom Fergusonom, a 06.04.2016. s ambasadorom Savezne Republike Njemačke Nj. E. Christianom Hellbachom i rukovodiocem Ekonomskog odjela Frankom Wernerom.

Tokom ovih posjeta guverner Softić je prezentirao osnovne makroekonomske pokazatelje, a posebna pažnja bila je posvećena stanju u finansijskom i bankarskom sektoru. Guverner je istakao kako CBBiH ima dobru saradnju s predstavnicima bankarskog sektora, te da očekuje da zajedno intenzivno rade na identifikaciji, definisanju potreba i jačanju bankarskog sektora s ciljem stvaranja modernog i pouzdanog finansijskog sistema u BiH.

Guverner Softić je, kao član delegacije Bosne i Hercegovine, boravio 18.04.2016. u Vašingtonu na proljetnim sastancima Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Svjetske banke (SB), gdje je razgovarao s najvišim zvaničnicima MMF-a i SB-a. Razgovori su se odnosili na stanje u zemlji i ekonomsku situaciju u svjetlu priprema za predstojeći dolazak Misije MMF-a i potpisivanja Pisma namjere o proširenom aranžmanu za BiH (Extended Fund Facility). Guverner je, zajedno s ostalim članovima bh. delegacije, prisustvovao i sastanku holandske Konstitucije, kojoj pripada BiH, nakon kojeg je delegacija CBBiH održala niz bilateralnih sastanaka.

